

VIITTOMAKIELTEN LAUTAKUNNAN 87. KOKOUS

aika	perjantaina 12.5.2023, klo 10.05–15.12	
paikka	Kuurojen Liiton suuri kokoushuone A3.44, 3. krs, Valkea talo, Helsinki (hybridikokous)	
läsnä:		
jäsenet	Sanna Paasonen	puheenjohtaja
	Janne Kankkonen	
	Laura Kanto	Zoom-yhteys, paikalla klo 10.05–11.45 ja klo13.55–15.00
	Pekka Pasanen	
	Thomas Sandholm	
	Mari Virtanen	varapuheenjohtaja
	Lena Wenman	Zoom-yhteys
sihteerit	Maria Andersson-Koski Leena Savolainen	
vieraat	Jenny Derghokasian	Kuurojen Liitto ry, Zoom-yhteys
	Jarkko Keränen	§ 7, Zoom-yhteys
	Leticia F. W. Keränen	§ 7, Zoom-yhteys
	Päivi Mäntylä	Kuurojen Liitto ry, Zoom-yhteys
	Phillipa Sandholm	§ 7, Kuurojen maailmanliitto
	Mervi Nevalainen	§ 7, Kuurojen Liitto ry
tulkit	Sirpa Pelkonen Janiina Laitinen	
poissa:	Elin Westerlund	

PÖYTÄKIRJA

1. § Kokouksen avaus.

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 10.05.

2. § Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus.

Puheenjohtaja totesi kokouksen laillisesti koollekutsutuksi ja päätäntävaltaiseksi.

3. § Kokouksen esityslista.

Kokouksen pykälien käsittelyjärjestystä oli jo ennen kokousta päätetty muuttaa siten, että pykälä 7 käsitellään pykälänä 5. Loput pykälät päätettiin muutoin käsitellä esityslistan mukaisessa järjestyksessä, paitsi pykälä 6 (Keskustelu lautakunnan työskentelytavoista, roolista ja käsiteltäväksi otettavista aiheista), josta tehtiin pykälä 8, jotta kaikki jäsenet pääsivät mukaan sitä käsittelemään. Esityslista hyväksyttiin ilman muita muutoksia.

4. § Lautakunnan edellisen kokouksen pöytäkirjojen tarkistaminen.

Tarkastettiin edellisen kokouksen (86. kokous 10.3.2023) suomen- ja ruotsinkielinen pöytäkirja sekä suomalaisella viittomakielellä viitottu [laaja kooste](#). Ne hyväksyttiin muutoksitta.

5. § Suomeen muuttaneiden kuurojen kotoutuminen.

Suomeen muista maista muuttaneille kuuroille tarjolla olevia kotouttamispalveluja käsiteltiin nyt lautakunnassa laajemmin ensimmäistä kertaa. Aiheeseen tutustuttiin ensin yleisellä tasolla ja sitten keskityttiin niiden kuurojen maahanmuuttajien tilanteeseen, joilla ei ole mahdollisuutta osallistua Kuurojen kansanopiston tarjoamaan opetukseen. Kokemusasiantuntijavieraina paikalla olivat Leticia F. W. Keränen, Jarkko Keränen ja Phillipa Sandholm. Myös lautakunnan jäsenistä yksi, Lena Wenman, on maahanmuuttaja.

Aihetta pohjustamaan oli kutsuttu Kuurojen Liiton aluetyöntekijä Mervi Nevalainen. Hänen työhönsä kuuluu yksinomaan kuurojen maahanmuuttajien tukeminen heidän integroitumisessaan suomalaiseen yhteiskuntaan. Seuraavassa poimintoja hänen esityksestään:

- Suomeen muuttaneet kuurot ovat turvapaikanhakijoita tai kiintiöpakolaisia, tai he ovat tulleet Suomeen opiskelemaan, töihin tai perhesiteen perusteella.
- Kuurojen maahanmuuttajien voi olla vaikea löytää muita samassa tilanteessa olevia ja henkilötietosuoja vaikeuttaa tietojen jakamista
  - Ensimmäinen kuurojen maahanmuuttajien tapaaminen järjestettiin Valkeassa talossa vuonna 2003 (40 osallistujaa 14 eri maasta). Monet vasta siellä ylipäättään tapasivat muita maahanmuuttajia, ja osa ei ollut tiennyt lainkaan, että hänen omasta maastaan oli tullut Suomeen muitakin kuuroja.
- Vuonna 2004 Kuurojen kansanopisto alkoi järjestää lyhytkursseja maahanmuuttajille.
- Vuonna 2022 Kuurojen Liiton asiakasrekisterissä oli 220 maahanmuuttajataustaista henkilöä, ja he edustivat 30 eri kansallisuutta.

- Liiton aluetyöntekijä tarjoaa tukea mm. oleskelulupa-asioissa sekä Digi- ja väestötietoviraston, TE-toimiston ja Kelan kanssa asioimisessa.
- Kuuro maahanmuuttaja ei aluksi saa Kelan tulkkauspalvelua (suomalaisella tai suomenruotsalaisella viittomakielellä), ja tulkkauksen saaminen kansainvälisellä viittomisella voi olla haaste.
- Yhden vuoden oleskelun jälkeen voi hakea kotikuntaa ja sen saatuaan tulkkauspalvelua, asumistukea, lapsilisää, toimeentulotukea sekä vammaistukea lapselle.
- Tukea tarjoavat myös mm. seurakuntien kuurojentyö (diakonit), kuurojen kuntoutusohjaajat, HUSin kulttuuripsykiatrinen poliklinikka, tuetun asumisen palvelu ASPA ja Kuurojen palvelusäätiön kotiin annettavat palvelut.
- Palvelujen ja niistä tiedottamisen digitaalistuminen tekee asioiden hoitamisesta vaikeaa, koska asiat ovat verkossa tarjolla kielillä, joita maahan muuttanut kuuro ei usein vielä osaa.

Yhteenvetoa käydystä keskustelusta

Monella hyvinvointialueella viittomakielen opetusta myönnetään sopeutumisvalmennuksena myös aikuisille. Koska kyseessä on tarveharkintainen tuki, sen myöntäminen voi vaihdella alueittain. Sanna Paasonen kertoi, että hänen työhönsä kuuluu tällaisen opetuksen järjestämistä.

Mervi Nevalainen kertoi, että eri puolella Suomea on käytössä erilaisia toteutustapoja: omalta hyvinvointialueeltaan voi anoa sopeutumisvalmennuksena viittomakielen kotiopetusta fyysisesti kotiin tuotuna tai etäopetuksena. Viittomakielen opiskelua on jonkin verran tarjolla myös kuurojen henkilöiden tarjoamana vapaaehtoistyönä, [kaveritoimintana](#), jossa oppiminen tapahtuu useimmiten juttelun lomassa ja asioita yhdessä tekemällä, ei niinkään kieltä opettamalla.

Laura Kanto toi esiin, että uudessa vammaispalvelulaissa määritettyä subjektiivista oikeutta viittomakielen kotiopetukseen voisi ehkä soveltaa myös aikuisten maahanmuuttajien kohdalla. Liittyen kokemuksiin viittomakielen etäopetuksesta hän kertoi VIKKE-hankkeen tarjonnan vuonna 2022 perheille viittomakielen etäopetusta ja kokemusten olleen yllättävänkin positiivisia.

Lautakunnan ehdotukset maahanmuuttajien kielikoulutuksen edistämiseksi

- Tarvitaan tietopaketti hyvinvointialueiden viranomaisille siitä, millaisia kuurojen maahanmuuttajien tarpeet ovat ja millaisia ratkaisuja niihin on Suomessa tarjolla, jotta eri alueilla olisi käytettävissä sama, ajantasainen tieto.
- Oma tietopakettinsa tarvitaan kuuroille maahanmuuttajille itselleen.
- Työ- ja elinkeinoministeriön maahanmuuttajille laatimista esitteistä *Tervetuloa Suomeen ja Työskentely Suomessa* ([Esitteet ja oppaat](#)) tulisi laatia kansainvälisellä viittomisella ja suomalaisella viittomakielellä laaditut versiot, joihin lisättäisiin esitteistä mahdollisesti puuttuva, erityisesti kuuroja maahanmuuttajia koskeva

tieto¹. Olennaisen tärkeää olisi lisätä muun muassa kuvaus siitä, kuinka kuuron maahanmuuttajan on mahdollista saada viittomakielen tulkkaukspalvelua Suomessa oleskelunsa alkuvaiheessa, kun hän ei vielä osaa suomalaista tai suomenruotsalaista viittomakieltä, ja mitä vaaditaan, jotta hän pääsee Kelan tulkkaukspalvelun piiriin. Kokemusasiantuntijoiden puheenvuoroissa kävi ilmi, että ensimmäisenä vuonna oma puoliso tai joku muu läheinen joutuu usein toimimaan viittomakielen tulkin ja kuuron maahanmuuttajan välisenä tulkkina, kun maahanmuuttaja ei vielä riittävästi osaa suomalaista tai suomenruotsalaista viittomakieltä.

- Voisiko Kuurojen kansanopisto ryhtyä tarjoamaan myös suomalaisen viittomakielen ja suomen kielen etäopetusta kuuroille maahanmuuttajille?
- On tärkeää, että kuurot maahanmuuttajat saavat opiskella suomalaista viittomakieltä ja suomen kieltä rinnakkain heti Suomeen tultuaan, sillä he tarvitsevat yhteiskuntaan integroitumisessaan yhtä lailla näitä molempia kieliä. Kun Suomeen muuttaneella on kytkös suomenruotsalaiseen kieliyhteisöön, kieliopinnot voivat olla suomenruotsalaista viittomakieltä ja ruotsia.
- Kokouksessa kävi ilmi, että viranomaiset ovat vähätelleet kuuron maahanmuuttajan tarvetta päästä opiskelemaan suomea ja pitäneet tärkeämpänä kohdistaa opetusresurssit kuuleville pakolaisille. Tällaisten tapausten olisi hyvä tulla ilmi, jotta niihin voidaan puuttua. Hyvä väylä tähän on esimerkiksi yhteyden ottaminen Kuurojen Liiton aluetyöntekijä Mervi Nevalaiseen.

Päätös 1:

Annetaan tiedoksi Kuurojen Liitolle tähän pöytäkirjaan kirjattu keskustelu ja esitetään, että Kuurojen Liitto ottaisi käsiteltäväksi kuurojen maahanmuuttajien kokonaistilanteen.

Päätettiin myös jatkaa aiheen käsittelyä lautakunnassa syyskauden ensimmäisessä kokouksessa siten, että kutsutaan lautakunnan kokoukseen vieraiksi keskeisten, maahanmuuttajien asioita käsittelevien virastojen edustajat, kuten edustaja Maahanmuuttovirastosta (Migristä).

Liitteeseen 1 on kerätty eri verkkosivuilla julkaistua, kotoutumiseen liittyvää tietoa.

6. § Keskustelua suomenruotsalaisen viittomakielen selkokielestä.

Lautakunnan oli tarkoitus jatkaa syventymistä suomenruotsalaisen viittomakielen selkomuotoon kutsumalla sekä FST:n toiminnanjohtaja Magdalena Kintopf-Huuhka

---

¹ Lautakunnassa ei käyty systemaattisesti läpi, millaista tietoa mikäkin valtion virasto on maahanmuuttajille tuottanut eikä lautakunta näin ollen myöskään ottanut kantaa siihen, mitkä kaikki aineistot mahdollisesti olisi tarpeellista kääntää kansainväliselle viittomiselle.

että artikkelin *Suomenruotsalaiset viittomakieliset selkokielen kohderyhmänä*² kirjoittajat Satu Siltaloppi ja Camilla Lindholm tähän kokoukseen. Ajankohta ei kuitenkaan sopinut heille.

Keskusteltiin viittomakielisten kuurojen mahdollisuuksista perehtyä tutkimusjulkaisuihin, jotka käsittelevät heidän kieltään ja yhteisöään. Käytiin myös läpi erilaisia tapoja ottaa osaa tieteelliseen keskusteluun, jos itse ei ole tutkija. Tieteen piirissä tavallisia tapoja ovat muun muassa vastineen kirjoittaminen saman tieteenalan julkaisuun tai oman tieteellisen artikkelin kirjoittaminen, jossa viitaten toisen tutkijan julkaisuun ilmaisee ja perustelee oman, eriävän näkemyksensä asiaan. Tiedeyhteisön ulkopuolisillakin on kuitenkin mahdollisuus tuoda esille näkemyksiään ja käynnistää keskustelua. Viittomakieliset, joilla ei ole tutkijankoulutusta, voivat esimerkiksi kirjoittaa tai viittoja oman kommenttinsa/keskustelunaloituksensa ja julkaista sen sopivassa mediassa.

Päätös 2:

Päätettiin kutsua Satu Siltaloppi ja Camilla Lindholm lautakunnan marraskuussa järjestämään työpajaan, jossa syvennytään keskustelemaan viittomakieltemme selkoviittomisen muodoista ja käytöstä eri tilanteissa.

7. § Muut asiat

a) Unescon [Atlas of World Languages](#)

Unescon uusi, maailman eri kielten tilannetta kuvaava tietokanta on aukaistu joulukuussa 2022, mutta se on yhä teknisesti ja sisällöltään keskeneräinen. Suomalainen viittomakieli on saanut elinvoimaisuusluokituksen *3, kiistatta uhanalainen* (definitely endangered), mutta sama arvio tietokannassa on annettu myös suomenruotsalaiselle viittomakielelle. Vuonna 2013 suomenruotsalaisen viittomakielen on [UCLan-yliopistossa](#) kuitenkin määritetty, Unescon arviointipatteristosta viittomakielille mukautetulla versiolla arvioiden, olevan *hyvin uhanalainen* (2, severely endangered). Uudessa tietokannassa olevien epäselvyyksien vuoksi suomalaisen viittomakielen saamaa uhanalaisuusarviota ei voida vielä pitää varmana. Leena Savolainen on ollut yhteydessä Unescoon ja myös tietokannan Suomen yhteyshenkilöön Kotuksessa, ja vaikuttaa siltä, että tietokantaa koskevat ongelmat eivät ole kovin nopeasti ratkeamassa.

b) Työpaja suomalaisen ja suomenruotsalaisen viittomakielen selkokielestä

Maaliskuun kokouksessa oli päätetty, että lautakunta järjestää vuoden 2023 viimeisen kokouksen yhteydessä laajan keskustelun suomalaisen ja

---

² Artikkelista on julkaistu [uusi versio 6.4.2023](#). Artikkelin [alkuperäinen, 15.12.2022 julkaistu versio](#) löytyy Tampereen yliopiston sivuilta.

suomenruotsalaisen viittomakielen selkokielestä eri asiantuntijoiden kanssa. Suunniteltiin työpajan toteutusta sekä mukaan kutsuttavia tahoja ja henkilöitä. Työpajan suunnittelua jatketaan syyskauden ensimmäisessä kokouksessa.

Päätös 3:

Päätettiin pitää samana päivänä, ennen viittomakielten selkokielen työpajaa, myös lyhyt lautakunnan kokous, jossa käsitellään kaikkein kiireisimmät asiat.

c) Kotukseen on perustettu uusi toimi OKM:n erillisrahoituksella. Toimeen nimetyn [Lotta Jalavan](#) tehtäviin kuuluvat erityisesti saamelaiskielten, viittomakielten, romanikielen ja karjalan kielen tukeen ja niiden aseman huoltoon liittyvät koordinoititehtävät.

d) Kuulumisia Ylen viittomakielisiä ohjelmia koskevasta tapaamisesta huhtikuussa 2023

Janne Kankkonen oli huhtikuussa osallistunut Ylen järjestämään, Ylen viittomakielistä ohjelmatuotantoa käsittelevään asiakasraatiin. Raati jakautui kahteen ryhmään, joista toisessa käsiteltiin suomalaisella viittomakielellä tuotettuja ohjelmia ja toisessa suomenruotsalaisella viittomakielellä tuotettuja. Lopulta ryhmät kuitenkin antoivat hyvin samankaltaista palautetta. Tässä muutama poiminta:

- Viittomakielelle tulkattujen suorien lähetysten löytäminen Yle Areenasta on vaikeaa. Monet joutuvat etsimään linkin suoraan lähetykseen viittomakielisten Facebook-ryhmistä, koska eivät onnistu lähetyksestä Ylen sivuilta löytämään.
- Ylen Uuden Musiikin Kilpailun (UMK) suomalaiselle viittomakielelle selostettu/tulkattu lähetys oli saanut Areenassa paljon myös kuulevia katsojia, kun tavallinen lähetys Areenassa oli kaatunut. UMK:n lauluesitysten viittojana vain yhden henkilön käyttämistä asiakasraati kritisoi ja toivoi tulevaisuudessa useampaa viittomakielistä esiintyjää, jotta laulujen ja niiden esittäjien vaihtelevat tyyliä välittyisivät paremmin (vertaa Ruotsin Melodifestivalenin toteutustapaan).
- Kun kysyttiin "haluatko ohjelmien tekstittämisen sijaan katsoa viittomakielistä ohjelmakäännöstä?", raati jakautui kahtia: osan mielestä tekstitys riittää ja toimii oikein hyvin, kun osa puolestaan toivoi mahdollisuutta valita viittomakielinen käännös. Yksi viittomakielisen käännöksen hyvistä puolista on myös se, että sen voi tuottaa lyhentämättömänä. Tekstityksen kun pitää aina mahtua kahdelle riville ja vaihtua sopivan hitaassa rytmisessä, mikä usein vaatii sanotun karsimista.

e) Ensitiedon antamista koskeva konsensussuositus, asian etenemisen seuranta

Suomalaisen Lääkäriseura Duodecimin nimittämä konsensussuosituspaneeli on laatinut *Ensitiedon antaminen; Hyvä käytäntö -konsensussuositus* -luonnoksen ja se on parhaillaan lausuntokierroksella. Siihen annettavat lausunnot eivät ole tulossa julkisesti saataville.

Kuurojen Liitto tulee lähettämään suositusta koskevan lausunnon. Sen todettiin tuovan riittävästi kuurojen ja viittomakielisten näkökulmaa esille, eikä pidetty tarpeellisena, että lautakunta laatisi omaa lausuntoaan.

8. § Keskustelu lautakunnan työskentelytavoista, roolista ja käsiteltäväksi otettavista aiheista.

Keskustelun pohjaksi sihteerit olivat koonneet lautakunnan tähänastisesta työstä seuraavan yhteenvedon:

- [Lautakunnassa käsiteltyä aiheittain 1997–2009](#) ja kaksikielinen kooste [liitteessä 2](#)
- Vuodesta 2010 lähtien käsitellyistä aiheista poimintoja [liitteessä 3](#).
- Lautakunnan kolmivuotissuunnitelmat 2012–2024 [liitteessä 4](#).

Yhteenvetoa käydystä keskustelusta:

Lautakunnan työn ydintä on tarkastella viittomakieliä kielinä ja antaa niiden käytöstä periaatteellisia suosituksia. Käytännön työssä pitää kuitenkin jatkuvasti tehdä rajanvetoa siinä, millaisia asioita otamme käsiteltäväksi. Ja jos aihe on esimerkiksi kielipoliittinen, riskinä on ajautua sen yhteydessä käsittelemään myös muita kuin kieltä koskevia asioita.

Aiheiden rajauksesta hyvän esimerkin antaa aihe "kuurot maahanmuuttajat". Kielilautakunta voi ottaa tarkasteltavaksi kuurojen maahanmuuttajien kielikoulutuksen, jota heidän tulisi saada osana heidän suomalaiseen yhteiskuntaan kotoutumistaan. On kuitenkin monia Suomeen muuttamiseen ja kotoutumiseen liittyviä asioita, jotka eivät kuulu lautakunnan tehtävänannon piiriin. Tällaisia ovat esimerkiksi oleskeluluvan saanti, sosiaaliturva ja työllistyminen.

Toisena näkökulmana aiheiden rajaukseen käsiteltiin sitä, millaiseen keskusteluun lautakunta voi osallistua tai millaisen keskustelun se voi itse käynnistää. Erityistapauksena pohdittiin sitä, voiko lautakunta toimia jonkin viittomakielestä tai viittomakielisistä laaditun tieteellisen tai muun julkaisun kriitikkona. Todettiin yleissäännön olevan, että tällaista työtä lautakunnan ei olisi sopivaa tehdä.

Tuotiin esille myös, että lautakunnan työn suuri arvo on kunkin jäsenen asiantuntijuudessa omalla alallaan. Kokouksissa nostetaan esille viittomakieliä

koskevia ajankohtaisia asioita, ja niistä keskustellessa kaikkien kokouksessa läsnä olevien osaaminen kasvaa. Jäsenet edustavat lautakunnassa myös omaa työnantajaansa tai taustayhteisöään, ja voivat viedä asioita eteenpäin niidenkin kautta. Pöytäkirjoihin ja suomalaisella viittomakielellä viitottuihin kokouksyhteenvetoihin voi myös kuka tahansa lautakunnan ulkopuolinen tutustua. Viittomakielten lautakunnan tärkeänä tehtävänä onkin osallistua Suomessa käytävään, viittomakieliä koskevaan yhteiskunnalliseen keskusteluun ja tallentaa sitä.

Lautakunta punnitsee jokaisen esille nostettavan aiheen kohdalla, käydäänkö siitä ainoastaan keskustelu vai ryhdytäänkö aktiivisesti ajamaan asiaa eteenpäin. Tässä lautakunnan pitää tarkastella rooliaan suhteessa muihin viittomakielialan toimijoihin ja erityisesti siihen, mitä Kuurojen Liitossa jo tehdään.

9. § Ilmoitusasiat.

- a) Valtaosa kuuroista tulkeista työskentelee osa-aikaisesti. Mikaela ja Thomas, [Yle Areena 6.5.2023](#). Ohjelman vieraina Tomas Uusimäki ja Mari Virtanen.
- b) Siltaloppi, Satu 2023. [List Construction in Finland-Swedish Sign Language](#). Väitöskirja, kiellentutkimuksen tohtoriohjelman, Helsingin yliopisto.
- c) Laura Kanto (kieli- ja viestintätieteiden laitos, Jyväskylän yliopisto) on saanut Suomen Akatemialta nelivuotisen rahoituksen tutkimukseensa *Näkökulmia lasten suomalaisen viittomakielen kehitykseen ja oppimiseen*. Jyväskylän yliopiston [uutinen 10.5.2023](#).
- d) Pietarsaaren Seudun Kuurot ry täyttää 100 vuotta 9.6.2023. Uutinen Kuurojen Liiton verkkosivuilla *Pietarsaaren kuurojen yhdistyksen 100-vuotista taivalta juhlittiin ilolla*, [16.6.2023](#).
- e) *Miguel Peltomaa ja luovuus omissa käsissä*. Viittomakielinen artisti ja toimittaja Miguel Peltomaa oli haastateltavana Flinkkilä & Kellomäki -ohjelmassa, [Yle Areena 6.5.2023](#).
- f) Kuurojen seniorien kulttuuritapahtuma järjestetään Tampereella kesäkuussa 16.–17.6.2023, uutiset tapahtumasta Kuurojen Liiton verkkosivuilla [17.6.2023 ja 29.6.2023](#).

10. § Seuraava kokous.

Sihteerit laativat Doodle-kyselyn, jolla selvitetään sopivat ajat syyskauden kahdelle kokoukselle.

11. § Kokouksen päättäminen.

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 15.12.

Vakuudeksi

Sanna Paasonen

puheenjohtaja

Leena Savolainen

sihteeri

Liite 1. Viittomakielten lautakunnan 87. kokous 12.5.2023, 5. § *Suomeen muuttaneiden kuurojen kotoutuminen.*

Kokouksessa käydyssä keskustelussa esille nousseita, kotoutumiseen liittyviä verkkosivustoja ja muita aineistoja

- [Maahanmuuttovirasto](#)
- Digi- väestötietovirasto, [Ulkomaalaisena Suomessa](#)
- [Kotoutuminen.fi](#)
- Työterveyslaitos, [Töissä Suomessa – tietoa maahan muuttaneille 13 kielellä](#)
- Tietoa suomalaisessa yhteiskunnassa toimimisesta löytyy suomi.fi-sivustolta [suomalaisella viittomakielellä](#) ja [suomenruotsalaisella viittomakielellä](#).
- Kuurojen kansanopiston [maahanmuuttajakoulutus](#)
- [Kotoutumisen sanasto](#) (Työ- ja elinkeinoministeriö)
- [Sanasto](#) (Kulttuurivähemmistöprojekti)
- [Laki kotoutumisen edistämisestä 2010/1386](#)

Liite 2. Viittomakielten lautakunnan 87. kokous 12.5.2023, 8. § *Keskustelu lautakunnan työskentelytavoista, roolista ja käsiteltäväksi otettavista aiheista.*

Viittomakielten lautakunnassa 1997–2009 käsitellyt asiat, luettelon on kääntänyt ruotsiksi Karin Hoyer 28.2.2012

[Luettelo Kotuksen verkkosivuilla](#)

Viittomisto (ei nimistö) – Teckenförråd (inte namnbestånd)

Virtuaalikoulu – Virtuellt skola

9.6.97 / 8. § viittomakielellä (På teckenspråk): [katsele](#) (titta) [lataa](#) (ladda) suomeksi (på finska): [pdf](#) 48,6 Kt

euro ja sentti – euro och cent

käsi puhelin, kännykkä – mobiltelefon

Turun seudulla käytettävät sormiaakkosiin pohjautuvat viittomat: SEMINAARI, RISKI, RUSINA, ROOLI ja RAHKA

– tecken baserade på handalfabetet som används i Åbotrakten: SEMINARIUM, RISK, RUSSIN, ROLL och KVARG

yksikäätinen 1 1/2 ja 2 1/2 vai kaksikäätinen 1 1/2 ja 2 1/2, kummat ovat sopivampia viittomakielisissä uutisissa käytettäväksi?

– 1 1/2 och 2 1/2 med en eller två händer, vad lämpar sig bäst för användning i de teckenspråkiga nyheterna?

avaruussukkula Discovery – rymdskytteln Discovery

homonymia suomalaisessa viittomakielessä sekä käsitteet "tuntomerkki", "tunnusmerkki", "rauhoitettu", "luonnonvarainen", "johtaja" ja "alainen"

– homonymer i det finska teckenspråket samt begreppen "kännetecken", "signalement", "fridlyst", "vild" (om växter, icke-odlad), "ledare" och "underlydande"

Numeraalit ja numeraalijohdokset -julkaisun aineisto – materialet i publikationen Räkneord och deras avledningar

Mikkelin "Matemaattisia viittomia" -cd-rom – St. Michels cd-rom "Matematiska tecken"

sivistyssanojen ja erikoisalojen termien asema suomalainen viittomakieli – suomi -sanakirjan vastineissa (myös yleisesti suomenkielisten vastineiden valinnasta)

– vilken ställning har främmande ord och specialbranschens termer i ekvivalenterna i ordboken finskt teckenspråk – finska (och även allmänt om val av finska motsvarigheter)

Kuurojen Liiton biologian sanastotyö – laaja keskustelu uudisviittomien muodostusperiaatteista –
Finlands Dövas Förbunds arbete med en biologisk vokabulär – omfattande diskussion om principer
för hur nybildningar (neologismer) bildas

keskustelu uudisviittomien muodostustavoista – diskussion om hur neologismer (nybildningar)
uppstår

globalisaatio, digitaalinen, portaali, virtuaalinen, laajakaista – globalisering, digital, portal, virtuell,
bredband

kaksi PELI-viittomaa ja viittoma OTTELU – två SPEL-tecken och tecknet MATCH

Sopiiko viittoma KOHTA arkikielen ohella myös yleiskieleen? – lämpar sig tecknet SNART förutom
för vardagspråket också för allmänspråket?

curling

Suomessa lähivuosina valmistuneiden viittomakielen sanakirjojen tarkastelu – granskning av
teckenspråksordböcker som färdigställt i Finland de senaste åren

oikeustieteellisten termien viittomavastinetyö – rättsvetenskapliga termers
teckenmotsvarighetsarbete

Viittomakielen kuvasanakirjan digitaalinen versio – den digitala versionen av den teckenspråkiga
bildordboken

Viittomakielen sanastohanke, "viittomapankki" – *teckenspråkigt vokabulärprojekt, "teckenbank"*

Nimistö – namnbestånd

suositus YLEn Viittomakielisille uutisille eri tavoista viittoa ihmisten, tuotteiden ja maiden nimiä –
rekommendationer för YLE:s Nyheter på teckenspråk: olika sätt att teckna människors, produkters
och länders namn

Linux

Kuurojen Palvelusätiön Kotiväylä-palvelu – Dövas Servicestiftelses "Hempassagen"-tjänst

Kauniainen – Grankulla

YLEn "maiden ja kaupunkien nimiviittomien keruuhanke" – YLE:s "länders och städers namnteckens
insamlingsprojekt"

Australia ja Portugali – Australien och Portugal

Suomalaisen viittomakielen paikannimien kielenhuolto – millaisia periaatteita siinä noudatettaisiin?

– Språkvård av det finska teckenspråkets ortnamn – hurudana principer ska man följa?

Kotuksen nimiviittoma – Focis (Forskningscentralen för de inhemska språken) namntecken

viittomakieliset paikannimet vuoden 2007 teemana – Teckenspråkiga ortnamn temat för år 2007

poliittisten puolueiden nimet – Politiska partiers namn

palvelukeskus Sampolan nimenvaihdos – Servicecentret Sampolas namnbyte

Viitottujen kokonaisuuksien tarkastelu – Granskning av tecknade helheter

YLEn Viittomakielisissä uutisissa käytettävän viittomakielen tarkastelu kokonaisuutena – Granskning av teckenspråket som används i YLE:s teckenspråkiga nyheter i sin helhet

Maamme-laulu – Sången Vårt land

kalevalaiset runot – Kalevaladikter

Kuurojen Liiton Hely-projektissa tuotetun viittomakielen aineiston tarkastelu – granskning av det teckenspråkiga material som producerats av Finlands Dövas Förbunds "Hely"-projekt

viittomakielten kirjallistuminen Suomessa – de finländska teckenspråkens litteraritet

äidinkielen viittojan kääntäjän- ja viittomistaidon arvioiminen – tapaus Kelan viittomakieliset www-sivut – bedömning av kunskaper i översättning och tecknande av en person med teckenspråk som modersmål – fallet FPA:s webbsidor på teckenspråk

Kirkkohallituksessa tehty käännöstyö – Kyrkostyrelsens översättningsarbete

Isä meidän -rukouksen käännösehdotus – översättningsförslag till bönen Fader vår.

Herran siunauksen ja kastekäskyn käännösehdotukset – översättningsförslag till Herrens välsignelse och dopformulär

Uskontunnustuksen ja kymmenen käskyn käännösehdotukset – trosbekännelsen och de tio budorden

Kymmenen käskyn käännösehdotus – de tio budorden

Luukkaan evankeliumi – Lukasevangeliet

Kirkon toimituksissa käytettävä viittomakieli, laaja yleiskeskustelu – omfattande allmän diskussion om teckenspråket i kyrkliga förrättningar

Viittomakielisten pöytäkirjojen kielenhuolto ja muu kehittäminen

– *Språkvård och annan utveckling av teckenspråkiga protokoll*

Kohtaamiset kieliyhteisön kanssa – *Möten med språkgemenskapen*

keskustelutilaisuus Valtakunnallisessa viittomakieliseminaarissa 20.–21.9.1997

– *Diskussion under det riksomfattande teckenspråksseminariet 1997*

Valtakunnallinen viittomakieliseminaari 26.10.03, keskustelutilaisuus YLEn Viittomakielisten uutisten kielestä

– *Riksomfattande teckenspråksseminarium 2003, diskussion om YLE:s teckenspråkiga nyheter språk*

Kuurojen kulttuuripäivät 26.–28.5.06, kilpailu Kotuksen nimiviittomasta – *Dövas kultur dagar 2006, tävling om Focis namntecken*

viittomakielinen novelli –kilpailu – *Teckenspråkig novelltävling*

Kielipolitiikka – *Språkpolitik*

Kotuksen kielipoliittisen ohjelman vaikutus lautakunnan työskentelyyn – *Inverkan av Focis språkpolitiska program på nämndens arbete*

Viittomakielisten kielipoliittinen ohjelma – *Teckenspråkigas språkpolitiska program*

suomenruotsalaisella viittomakielellä tiedottamiseen liittyvät kielipoliittiset linjaukset

– *Språkpolitiska linjedragningar gällande information på finlandssvenskt teckenspråk*

Periaatekeskustelut lautakunnan kielenhuoltotyöstä – *Principdiskussioner om nämndens språkvårdsarbete*

Laajoja periaatekeskusteluja käytiin myös kahdessa lautakuntaa ennakoivan työryhmän kokouksessa

– *Omfattande principdiskussioner fördes också i två av den tidigare arbetsgruppens möten*

Muut asiat – *Övriga ärenden*

Finskt teckenspråk vai finländskt teckenspråk viittaamaan käsitteeseen "suomalainen

viittomakieli"? – *"Finskt teckenspråk" eller "finländskt teckenspråk" för att syfta på begreppet*

"suomalainen viittomakieli"?

Kotuksen eri kielilautakuntien roolit ja työskentelytavat – Focis olika språknämnders roller och arbetssätt

Voiko valokuvassa näkyvien talojen sijaintiin tai olemassaoloon viitata käyttämällä paikallistavaa (lokatiivista) viittomaa, jonka käsimuoto on "kaikki viisi sormea harallaan ja koukussa"?

– Kan man syfta på läget eller existensen av hus på ett fotografi genom att använda ett platsbestämmande tecken vars handform är "alla fem finger åtskilda och böjda"?

Liite 3. Viittomakielten lautakunnan kokous 12.5.2023, 8. § Keskustelu lautakunnan työskentelytavoista, roolista ja käsiteltäväksi otettavista aiheista.

Viittomakielten lautakunnassa käsiteltyä, poimintoja vuodesta 2010 eteenpäin

Suosituks

- yksittäiset viittomat, esim. virtuaalikoulu, käsipuhelin, euro, sentti, curling
- paikannimet (laaja yleissuositus)
- uudisviittomien muodostustavat
- viittomakielten nimien lyhenteet (SVK, SRVK, FTS, FSTS)
- [Laatua viittomakielelle kääntämiseen](#) / [Hur ser en bra teckenspråkig översättning ut?](#) 2015 (asiaa työstettiin 12 kokouksessa – lisäksi kokousten ulkopuolisena aikana)
- [Viittomakielisen aineiston laadun arviointilomake](#) / [Formulär för kvalitetsbedömning av teckenspråkigt material](#)

Kannanotot ja lausunnot

- Kannanotto koskien YLEn ja HUMAKin lokakuussa 2010 käynnistämää kokeilua Itä-Suomen uutisten tulkkauksesta suomalaiselle viittomakielelle. (25.3.2011)
- [Avoin kirje Opetushallitukselle 9.4.2021](#)
- [Viittomakieliasian neuvottelukunta lausunto 11.6.2020](#)
- [Lausunto usean kielen merkitsemisestä väestötietojärjestelmään 28.5.2020](#)
- [Kannanotto Kelalle reletulkkauksesta 15.5.2020](#)
- [Viittomakielten lautakunnan lausunto koskien hallituksen kertomusta kielilainsäädännön soveltamisesta \(Valtioneuvoston kielikertomus 2017\)](#)
- [Ehdotus hallituksen esitykseksi viittomakielilain – Viittomakielen lautakunnan lausunto](#)
- [Lausunto asiasta "Arviomuistio viittomakielilain tarpeesta" 28.2.2013](#)
- [Lausunto viittomakieltä koskevista kielioloista 12.12.2012](#)
- [Lausunto Kotus-työryhmän muistiosta 5.3.2010](#)

Viittomakielestä laadittujen julkaisujen arviointi

- Mikkelin "Matemaattisia viittomia" -cd-rom (27.5.2000)
- Suomessa lähivuosina valmistuneiden viittomakielen sanakirjojen tarkastelu (30.11.2006)
- Viittomakielen kuvasanakirjan digitaalinen versio, Diak (23.10.2008)
- Bovallius-ammattiopiston ammattiviittomisto (2011), (kokouksessa 16.2.2012)

Suomenruotsalaisen viittomakielen ja sen tilanteen/resurssien tarkastelu

- Laaja katsaus SRVK:n tilanteeseen (25.3.2014)

- Suomenruotsalaisella viittomakielellä tiedottamiseen liittyvät kielipoliittiset linjaukset (21.4.2010)
- Keskustelu suomenruotsalaisen viittomakielen tutkimuksen vastuutahosta (Humak, JY, HY, FST, Kuurojen Liitto) (18.11.2019).

Käännösnäytteiden arviointi käännöstöiden kilpailutusta varten

- Kela (21.4.2010)
- Väestörekisterikeskus (2.5.2017)
- Kela (kokousajan ulkopuolella yksityishenkilöinä, 2021)
- 5.5.2021 todettiin, ettei lautakunta enää jatka arviointien tekemistä (ongelmana mm. jäsenten kytkökset tulkkausyrityksiin)

SVK:n uhanalaisuuden selvittäminen Unescon kriteerien mukaisesti

- asia käynnistyi 31.3.2016, keskustelu Kuurojen Liiton hallituksen kanssa 22.9.2017, "hakemus" Unescolle joulukuussa 2018

Muita poimintoja

- Kielitietoisuuden edistäminen konkreettisin toimin (13.6.2016)
  - Keskustelun herättäminen Maamme-laulun viittomakielisistä käännöksistä (asiaa työstettiin 4 kokouksessa – lisäksi kokousten ulkopuolisena aikana)
- SVK:n yleinen kielitutkinto (YKI), Nina Sivunen (6.5.2014), avoin kirje OPH:lle 19.4.2021
- Lapsen mahdollisuudesta oppia ja käyttää viittomakieltä (11.6.2019); LapCI ry:n toiminnanjohtajan vierailu (18.11.2019)
- Kuurosokeiden käyttämä viittomakieli, laaja keskustelu, vieraana Riitta Lahtinen (9.10.2019)
- Laaja keskustelu viittomakielen opetuksesta (9.10.2020)
- Laaja keskustelu viittomakielten opetusmateriaalista (1.12.2020)
- Kuurojen tulkkien työ
- Opinnäytteen tilaajana toimiminen (2021–22, Lena Wenman)
- OPH:n vierailu (5.5.2021)
- Selkoviittominen, selkokieli (5.5.2021->)
- Viittomakielisten pöytäkirjojen kehittäminen (asia ollut esillä vuodesta 1997 lähtien noin 25 kokouksessa)
- Tekniset ratkaisut viittomakielisissä videoissa navigoinnin helpottamiseksi
- Tapaamiset muiden kielilautakuntien kanssa
- Kotuksen vierailut lautakunnassa

- Teesit Suomen hallitusohjelmaa varten

Liite 4. Viittomakielten lautakunnan kokous 12.5.2023. 8. § Keskustelu lautakunnan työskentelytavoista, roolista ja käsiteltäväksi otettavista aiheista.

Viittomakielten lautakunnan kolmivuotissuunnitelmat 2012–2024

1.6.2012–31.5.2015

Lautakunta päätti käynnissä olevalla kolmivuotiskaudella keskittyä toiminnassaan viiteen teemaan. Teemojen keskinäinen tärkeysjärjestys voi vaihdella tilanteen mukaan. Lautakunta

- 1) antaa sekä käännostekstejä että yksittäisiä viittomia koskevia kielenkäytön suosituksia. Tässä yhteydessä korostettiin myös sitä, että jäsenet on valittu lautakuntaan ensisijaisesti kielenkäytön asiantuntijuutensa perusteella. Siksi lautakunnan tulee toiminnassaan priorisoida sellaisten aiheiden käsittelyä, jossa tätä asiantuntemusta parhaiten voidaan hyödyntää.
- 2) saattaa valmiiksi käynnistämänsä kielellisen laadun arviointikriteeristön teon.
- 3) osallistuu kielipoliittiseen keskusteluun, muun muassa mahdollisesti toteutettavasta viittomakielilaista.
- 4) parantaa yhteydenpitoaan kielenkäyttäjiin tiedottamalla toiminnastaan aktiivisemmin. Uutena tiedotusmuotona mm. julkaistaan viitottu yhteenvedo kokouksessa keskustelluista asioista mahdollisimman pian kunkin kokouksen jälkeen.
- 5) jatkaa aktiivista yhteistyötä viittomakielialalla työskentelevien eri tahojen kanssa.

1.6.2015–31.5.2018

Päätettiin ensisijaisesti edistää kohdissa 1–3 kuvattuja asioita:

- 1) Suomalaiselle viittomakielelle UNESCO:n Atlas of the World's Languages in Danger -uhanalaisuus-kriteeristön mukainen luokitus.
- 2) Osallistutaan esityksellä "itsenäisen Suomen kielet" -seminaariin osana Suomi 100 -ohjelmaa.
- 3) Kieliyhteisön kielitietoisuuden kasvattaminen, muun muassa
  - julkaisun *Laatua viittomakielille kääntämiseen* käytön edistäminen
  - kielen suojelu tai kielen käyttömahdollisuuksien suojelu
  - videopuhelu- ja -tallenneteknologiasta aiheutuvan kielenmuutoksen seuraaminen

Käytettävissä olevien resurssien mukaisesti edistetään myös kohdissa 4–11 mainittuja asioita. Järjestys ei tarvitse olla listan mukainen.

- 4) CEFR (Kielten oppimisen, opettamisen ja arvioinnin yhteinen eurooppalainen viitekehys)
  - Pohjoismainen yhteistyö CEFRin käyttöönoton edistämiseksi (pohjoismainen viittomakielten huoltajien verkosto)

- Yhteistyö Jyväskylän Solkin kanssa, jos he saavat rahoitusta viittomakielen CEFR-työhön.
- 5) [LIVS – Lev i vårt språk](#): lautakunta seuraa ja tukee suomenruotsalaisen viittomakielen koulutus- ja tutkimusprojektia 2015–2017.
  - 6) Kuurojen maahanmuuttajien kielenomaksumistarpeiden huomioiminen.
  - 7) Korpusten käyttö lautakunnan työkaluna.
  - 8) Viittomakieltemme opetusmateriaalin valmistamisen edistäminen; materiaalia tarvitaan eri ikäisille ja aloittelijoista äidinkieliisiin.
  - 9) Edistetään sitä, että viittomakielisten oma historia tulisi osaksi peruskoulun historian opetusta.
  - 10) Suomen viittomakielten kielipoliittisen ohjelman (2010–2015) päivittäminen yhdessä Kuurojen Liiton kanssa.
  - 11) Perustetaan www-sivu, jossa on koottuna aineistoa viittomakielestä viittomakielellä.

1.6.2018–31.5.2021

- 1) Osallistuminen hakemuksen laatimiseen Unescolle suomalaisen viittomakielen uhanalaisuuden määrittämiseksi.
- 2) Kielitietoisuuden edistäminen.
- 3) Kuurosokeiden käyttämää viittomakieltä koskevien asioiden käsittely.
- 4) Lautakunnan esiintyminen Kuurojen valtakunnallisilla kulttuuripäivillä ja muissa vastaavissa tapahtumissa.
- 5) Suomalainen viittomakieli kuurojen maahanmuuttajien kielenä.
- 6) Reagoidaan muihin esille nouseviin aiheisiin tarpeen mukaan.

1.6.2021–31.5.2024

- 1) suomalaisen ja suomenruotsalaisen viittomakielen opetus
- 2) *Laatua viittomakielelle kääntämiseen* -julkaisun päivittäminen tai täydentäminen
  - viittomakielisten videoiden teknisen toteutuksen opas – yhteistyönä esimerkiksi Kuurojen Liiton viestinnän kanssa
- 3) selkoviittominen ja selkeä viittominen
- 4) lasten viittomakielen omaksumisen tukeminen
- 5) kuurojen maahanmuuttajien kielenopetus ja viittomakieliset palvelut
- 6) kotimaisten viittomakielten käyttö ja näkyminen mediassa
  - Voidaan käsitellä esimerkiksi seuraavia aiheita:
    - viittomakieliset ohjelmat tv-lähetyksinä vai suoratoistopalveluna?
    - viittomakieltä vai tukiviittomia?
    - median merkitys viittomakielten välittymisessä nuorelle sukupolvelle
    - kielitietoisuus ja lainat muista viittomakielistä

7) viittomakielten avatar-teknologia

8) muut asiat

- SignWiki-kansalaissanakirjojen toimittamistyöhön tutustuminen
- kuurojen tulkkien työnkuva ja heidän mahdollisuutensa harjoittaa ammattiaan
- muut esille nousevat ajankohtaiset aiheet